

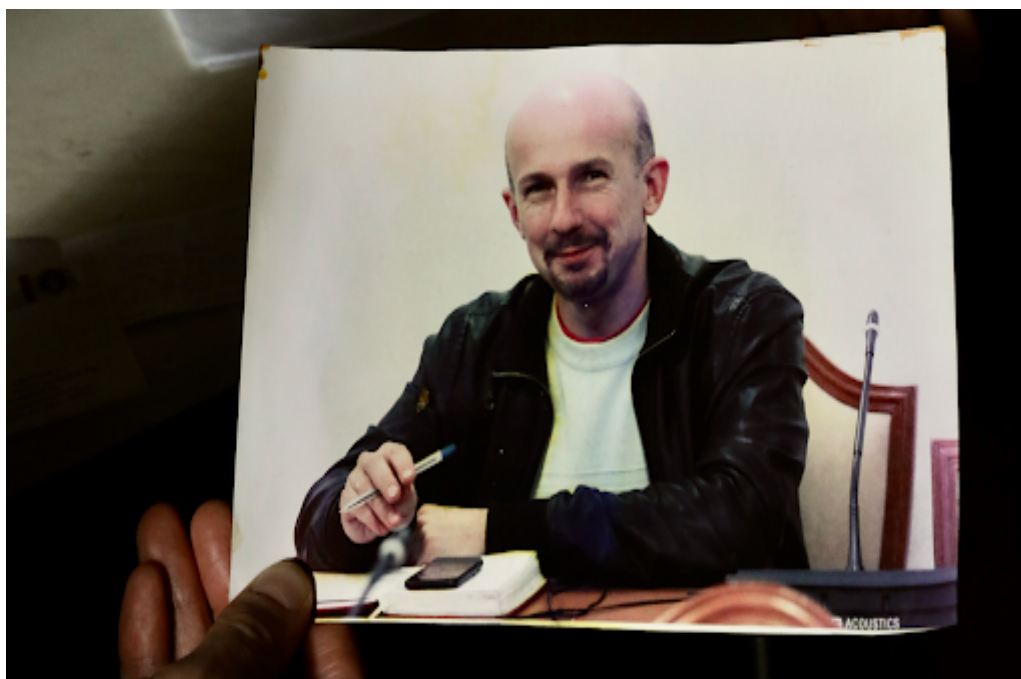
2 травня 2023

УКРАЇНА

"Зникнення" українського журналіста Дмитра Хилюка в Росії: розслідування державної брехні

Репортерам без кордонів (РБК) вдалося отримати декілька неопублікованих свідчень, які підтверджують, що кореспондент Українського незалежного інформаційного агентства (УНІАН) дійсно був викрадений російськими силовиками і з тих пір утримується в Росії, незважаючи на неодноразові заперечення російської влади. Його родина не мала жодних звісток від нього, окрім невеликої записки, написаної його рукою у квітні 2022 року.

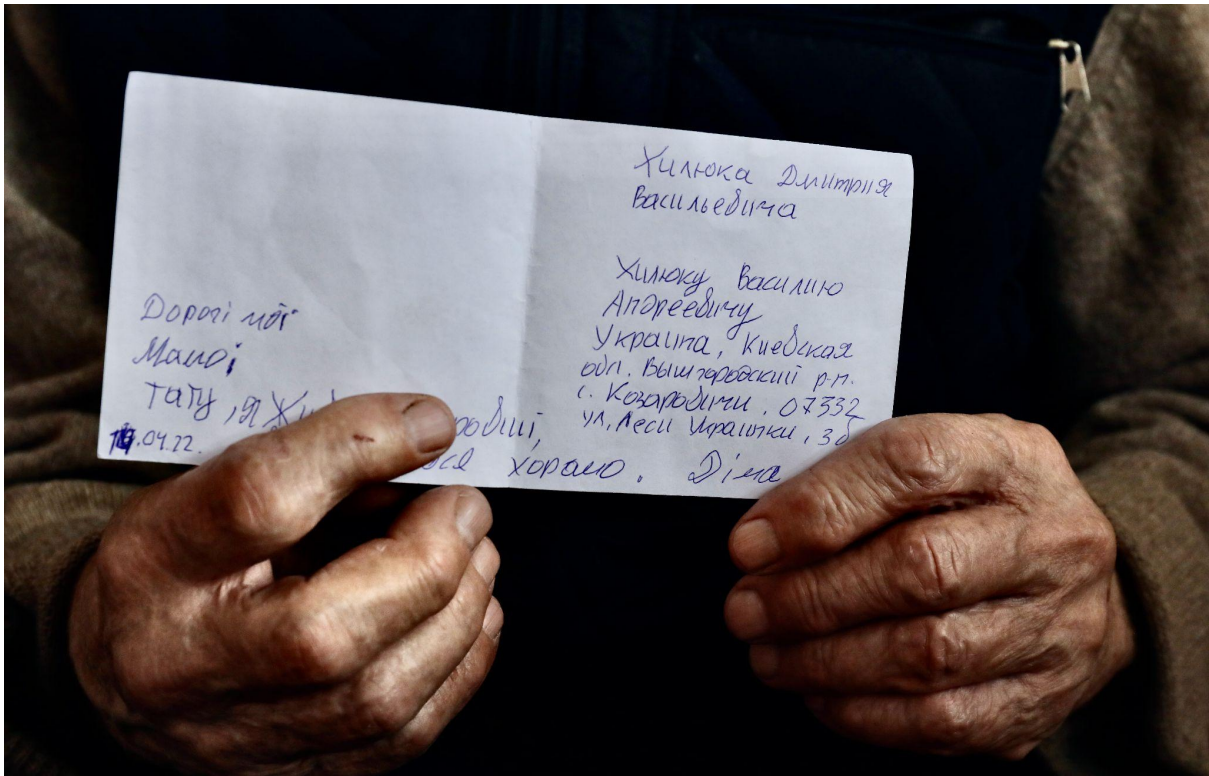
Дмитро Хилюк не зник, а Росія погрузає у своїй брехні про долю українського журналіста. РБК отримали п'ять ексклюзивних свідчень, які дозволяють простежити шлях репортера від його арешту 3 березня 2022 року в його селі на північ від Києва до ув'язнення і жорстоких допитів, яких він зазнає у російській в'язниці поблизу українського кордону.

Батьки Дмитра Хилюка дбайливо зберігають цей невеличкий клаптик паперу, ледь більший за конверт. Їхній син, журналіст, 14 квітня 2022 року власноруч залишив на ньому лаконічне повідомлення: "Мої дорогі мама й тато, я живий. Я в доброму здоров'ї". Почерк точно його. Кореспондент УНІАН був викрадений разом з батьком російськими силовиками півтора місяці тому в саду родинного будинку в Козаровичах. Це село, розташоване за 40 км на північ від Києва, було швидко окуповане після наступу 24 лютого. Ці кілька слів, ймовірно написаних у невідомій на той час російській в'язниці, дійдуть до родини лише у вересні. Відтоді нічого. Жодної інформації про долю українського журналіста не надходило.

Василь і Галина Хилюк у своєму будинку, батьки журналіста, якого Росія свавільно утримує вже рік. 21.03.2023. Київська область, Україна. Фото: Патрік Шовель

Письмова записка українського журналіста Дмитра Хилюка, отримана батькам у вересні 2022 року. Фото: Патрік Шовель

На неодноразові звернення близьких Дмитра Хилюка Москва обмежувалася запереченнями або ухильними відповідями. У листі від 19 січня 2023 року, з яким ознайомилися РБК, Міністерство оборони Російської Федерації заявляє, що не зобов'язане надавати жодної інформації про українських затриманих, пов'язаних зі своєю "спецоперацією", нікому, за винятком Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ). У цьому листі російська влада також запевняє, що "безумовно поважає міжнародне гуманітарне право". Брехня.

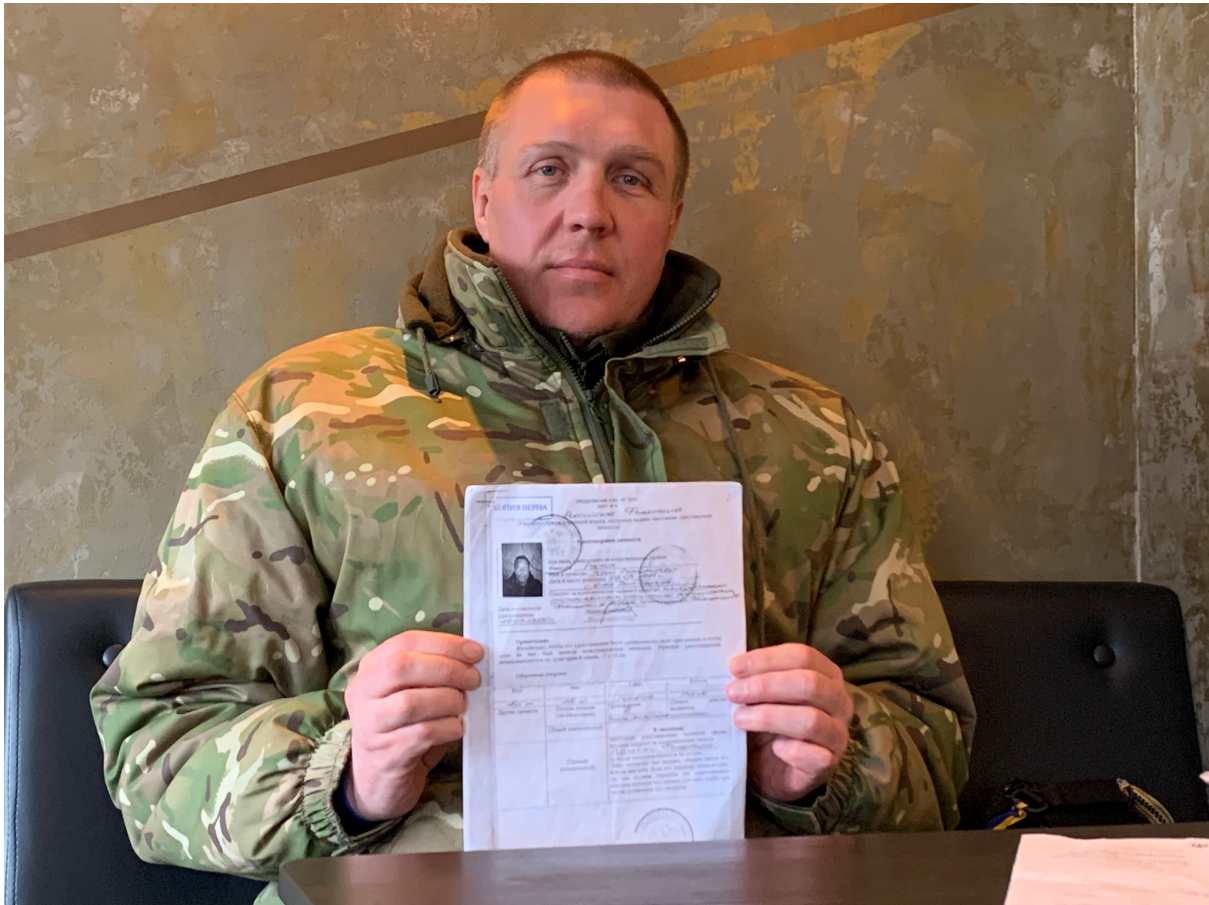
Досі МКЧХ не мав доступу до сотень українських ув'язнених у СІЗО № 2 у Новозибкові, невеликому місті на південному заході Росії, розташованому приблизно за 50 кілометрів від кордону з Україною, де РБК розшукали журналіста. Ця заборона доступу до ув'язнених є порушенням [статті 126](#) Женевської конвенції про поводження з військовополоненими. З такою ж відмовою зіткнулася російський адвокат, що представляє інтереси Дмитра Хилюка, коли прибула до в'язниці минулого року.

"Вони поведуться так, ніби його більше не існує".

В іншому офіційному листі від 12 січня 2023 року, про який нам стало відомо, Слідчий комітет Російської Федерації, головний орган країни, відповідальний за розслідування у федеральних установах, стверджує, що "не має інформації про кримінальне провадження" проти Дмитра Хилюка. Офіційно журналіст не затриманий і не переслідується. "Вони поведуться так, ніби його більше не існує", – резюмує Тетяна Катриченко, координаторка Медійної ініціативи за права людини (МІПЛ), громадської організації, яка стежить за справою Хилюка.

Протягом кількох тижнів розслідування РБК зібрали кілька неопублікованих свідчень, які дозволили простежити шлях журналіста від його арешту 3 березня 2022 року в Україні до

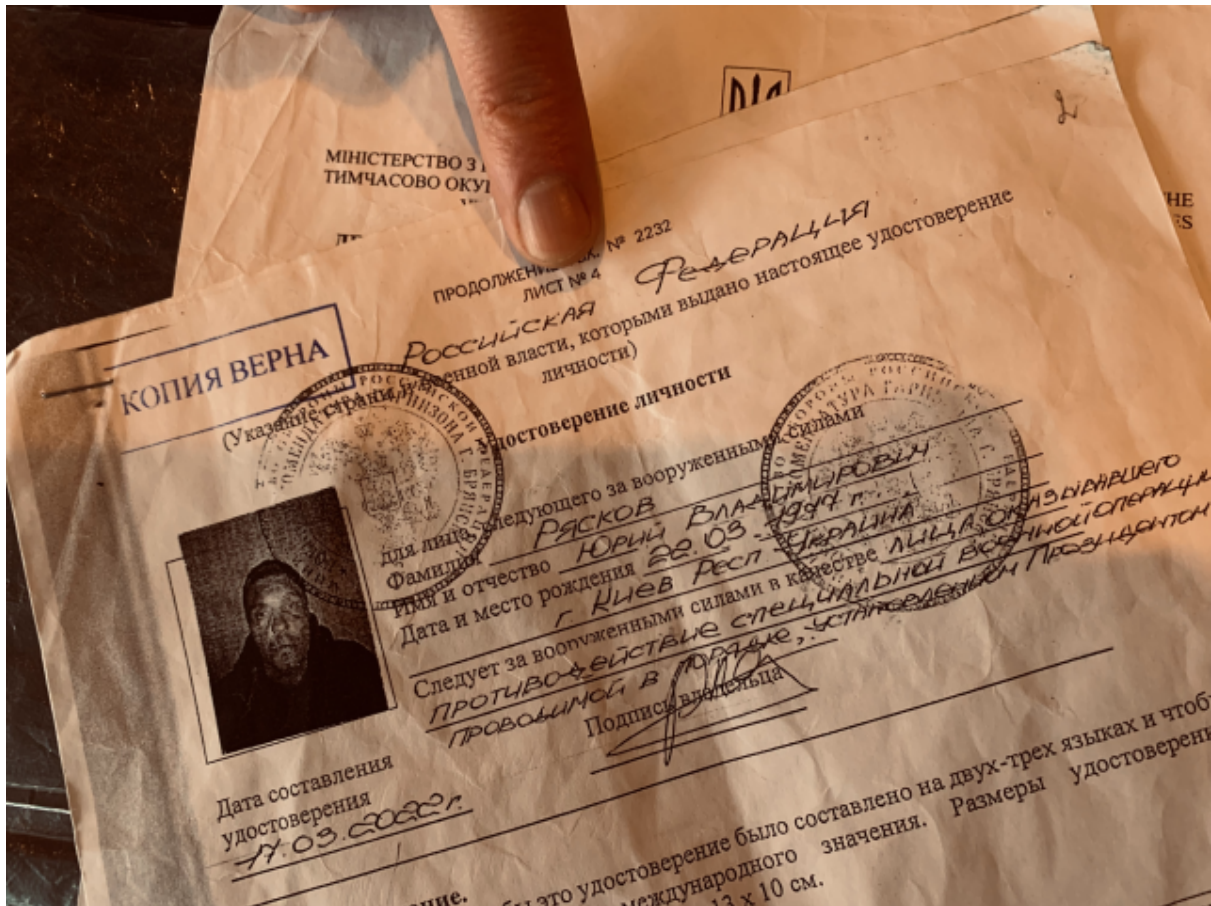
ув'язнення в Росії. "Ці свідчення є доказом його насильницького зникнення і державної брехні", – заявив Арно Фроже, керівник відділу розслідувань РБК.

"Юрій", співробітник української розвідки (СБУ), який кілька місяців утримувався в одній будівлі з Дмитром Хилюком у СІЗО №2 в Новозибкові, Росія. Київ, Україна. 17.02.2023. Фото: Арно Фроже

3 березня 2022 року російські військові заарештували Дмитра Хилюка та його батька в саду їхнього будинку. Через вісім днів батька звільнять, а журналіста утримуватимуть в кількох місцях, перетворених на тимчасові в'язниці. Одним з таких місць був аеропорт в Гостомелі, який росіяни окупували на початку наступу. Дуже багато полонених пройшли через нього. Там вони утримувалися у величезних промислових холодильниках. Український військовий, опитаний РБК, підтвердив, що перебував там транзитом одночасно з Дмитром Хилюком з 12 березня.

У цей же період був взятий в полон і заарештований український розвідник Юрій, опитаний РБК. 21 березня, коли його перевели до СІЗО № 2 Новозибкова, Дмитро Хилюк вже був там. Перекличка ув'язнених відбувається двічі на день. Коридор головного корпусу відлунює. Юрій запам'ятовує імена, які українські в'язні змушені вимовляти вголос перед своїми тюремниками. Одне з них – "Хилюк".

Тюремна картка Міністерства оборони Росії, яку Юрій отримав після звільнення з в'язниці в Росії 28 квітня 2022 року. У картці йдеться, що військовий звинувачується у "протидії проведенню спеціальної військової операції". Київ, Україна. 17.02.2023. Фото: Арно Фроже

Полонених допитують, б'ють та ізолюють від зовнішнього світу

Ще одне ексклюзивне свідчення колишнього в'язня, який перебував у сусідній з журналістом камері. Цей військовослужбовець, який побажав залишитися невідомим, надав дуже точні подробиці про становище Дмитра Хилюка. За його словами, журналіст спочатку перебував у загальній камері старої будівлі в'язниці разом з щонайменше десятком людей, перш ніж його перевели в камеру 42, ймовірно, у квітні 2022 року. Потім його швидко помістили в одиночну камеру, принаймні до кінця травня. "Спецпризначенці" регулярно допитували журналіста про його діяльність, звинувачуючи в "українській пропаганді та роботі проти Росії". Також Дмитра Хилюка кілька разів били. Це поширена практика під час допитів.

Між військовими та цивільними, заарештованими в Україні, немає жодної різниці. Вони підконтрольні як тюремному персоналу, так і спецпризначенцям, ФСБ або російським силам спецпризначення. Хоча умови утримання в цій в'язниці є не найгіршими в російській пенітенціарній системі, насильство, залякування і позбавлення прав є звичним явищем, а жодні побачення не дозволяються.

Юрій розповідає, наприклад, як був покусаний собаками, нацькованими на нього після потрапляння до російської в'язниці. Жахливе свідчення, ілюстрація тяжких випробувань і подекуди жахливих умов, в яких перебувають полонені з України. Коли Юрія заарештували 8 березня 2022 року, йому навіть довелося провести одну ніч у братській могилі, використовуючи тіла та одяг убитих, щоб захиститися від холоду.

Отже, РБК вдалося опитати п'ятьох свідків, які підтвердили перебування Дмитра Хилюка в Новозибковському СІЗО №2 протягом 2022 року. Таким чином, його затримання Росією більше не викликає жодних сумнівів. Згідно з цими свідченнями, у цій в'язниці досі перебувають щонайменше 500 українців. МІПЛ вважає, що Дмитро Хилюк є одним із 123 цивільних осіб, заарештованих у Київській області, які досі утримуються в Росії.

Дипломований з російської літератури журналіст

Де він зараз? Наприкінці лютого 2023 року РБК змогли отримати доступ до внутрішнього джерела в цій Новозибковській в'язниці. Воно має доступ до всіх камер старої будівлі. Згідно зі свідченням цього джерела, журналіст не був у цій частині в'язниці з початку січня. Його перевели в нову будівлю? В іншу в'язницю? Він під вартою? На зустрічі в лютому в Офісі Генерального прокурора України РБК запевнили, що Дмитро Хилюк є однією із розшукуваних Києвом осіб, не надавши більше подробиць, без яких ми не маємо можливості перевірити цю інформацію.

Диплом за спеціальністю "Російська мова та література", отриманий Хилюком Дмитром Васильовичем у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка у 2001 році. Київська область. 21.02.2023. Фото: Патрік Шовель

Тиша та очікування вже рік як стали повсякденням батьків журналіста. Блакитні ворота на в'їзді до їхнього будинку в Козаровичах все ще зрешечені кулями. У саду тихо. Баскервіль, собака Дмитра, більше не гавкає. Його застрелили російські солдати під час окупації. Сидячи у вітальні, Галина, мати журналіста, пригнічена. Звинувачення висунуті проти її сина на допитах виглядають ще більш гротескними, оскільки вона сама присвятила всю свою кар'єру викладанню російської мови в українській школі. Вона показує нам диплом Дмитра, магістра російської літератури... Батько Василь веде нас до кімнати журналіста на першому поверсі їхнього маленького будинку. Це не зовсім схованка "терориста" – термін, який часто використовується проти українців, вороже налаштованих до "спецоперації". Вірші Лермонтова, твори Достоєвського і Набокова стоять на невеликій полиці разом з аудіокасетами "Гражданской обороны" і "Арии", популярних російських рок-груп кінця 1980-х років. "Мій син не скоїв жодного злочину. Я просто хочу, щоб він був тут. Нам його дуже не вистачає".